

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum forma eius sit charitas,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Secundum ipsum, & ueritatem, quod fides est habitus altior practico, & speculatio prehabens eminenter utrumque, sicut sensus communis respectu sensuum propriorum, & propterea utrumque opus habet sed loquedo ut plures, & comparado ad hoc duo, sub speculatio comprehenditur. Hac autem esse mentem auctoris patet, si ex eo, quod i theologica scientia, qua uirtualiter continetur in propriis, quorum est fides, est huiusmodi, ut i primo libro ostensum est: tum ex eo, quod doctina spiritus sancti, quae ex fide emanat, sunt huiusmodi, ut infra patebit. Esse autem hanc doctrinam secundum ueritatem, eminentia diuinae cognitionis, cuius fides est im-

concupiscibili. Credere autem immediate est actus intellectus, quae obiectum huius actus est uerum, quod proprie pertinet ad intellectum, & ideo necesse est, quod fides, quae est proprium principium huius actus, sit in intellectu sicut in subiecto.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Augustinus fidem accipit pro actu fidei, qui dicitur consistere in credentium uoluntate, in quantum ex imperio uoluntatis intellectus credibilis assentit.

AD SECUNDVM Dicendum, quod non solum oportet uoluntatem esse promptam ad obediendum, sed etiam intellectum esse bene dispositum ad sequendum imperium uoluntatis: sicut oportet concupiscibile esse bene dispositum ad sequendum imperium rationis. & ideo non solum oportet esse habitum uirtutis in uoluntate imperante, sed et in intellectu assentiente.

AD TERTIVM Dicendum, quod fides est in intellectu speculatiuo sicut in subiecto, ut manifeste patet ex fidei obiecto: sed quia ueritas prima, quae est fidei obiectum, est finis omnium desideriorum, & actionum nostrarum, ut patet per Augustinum in i. de Trinitate, inde est, quod per dilectionem operatur sicut etiam intellectus speculatiuus ex tensione fit practicus, ut dicitur in 3. de anima.

ARTICVLVS III.

Utrum charitas sit forma fidei.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod charitas non sit forma fidei. Vnum quodque enim sortitur speciem per suam formam. eorum ergo, quae ex opposito diuiduntur, sicut diuerse species unius generis, unum non potest esse forma alterius: sed fides, & charitas diuiduntur ex opposito. primo ad Corinthios. sicut diuerse species uirtutis: ergo charitas non potest esse forma fidei.

¶ 2 Præter. Forma, & id cuius est forma, sunt in eodem, quia ex his fit unum simpliciter: sed fides est in intellectu, charitas autem in uoluntate: ergo charitas non est forma fidei.

¶ 3 Præter. Forma est principium rei: sed principium credendi ex

modus datus ab imperante informat actum imperatum, ideo uirtus imperans, forma dicitur uirtutis imperate. Et iuxta hunc sensum queritur, an fidei forma sit charitas.

In responsione ad secundum in eodem articulo, aduerte quod si comparatio fiat uirtutis ad uirtutem, aut actum, aut actus ad actum, extrinseca inueniuntur, quonia hæc in uoluntate, illa in intellectu. Sed si comparatio fiat actus imperati ad modum, quem ab imperante suscipit, sic inuenitur intrinseca, eo tamen modo, quo modus actionis est in ipsa actione, ut modus eius. Et similiter si comparatio fiat actus ad speciem denominationem, quam ab extrinseco obiecto uirtutis imperantis habet, intrinseca inuenitur, eo tamen modo, quo denominatiua relatio ab extrinseco, dici potest intrinseca. Auctor autem, quia uirtute uirtuti comparat, optime dicit eam esse formam extrinsecam uirtutis, & actus eiusdem.

SED CONTRA est, quod uinum quodque operatur per suam formam: fides autem per dilectionem operatur: ergo dilectio charitatis est fidei forma.

RESPONDEO. Dicendum, quod sicut ex superioribus patet, actus uoluntarij speciem recipiunt a fine, qui est uoluntatis obiectum: id autem a quo aliquid speciem sortitur, se habet ad modum formae in rebus naturalibus. Et ideo cuiuslibet actus uoluntarij forma quodammodo est finis, ad quem ordinatur, tum quia ex ipso recipit formam: tum etiam quia modus actionis oportet quod respondeat proportionabiliter fini. Manifestum est autem ex prædictis, quod actus fidei ordinatur ad obiectum uoluntatis, quod est bonum, sicut ad finem. Hoc autem bonum quod est finis fidei, scilicet bonum diuinum, est proprium obiectum charitatis: & ideo charitas dicitur forma fidei, in quantum per charitatem actus fidei perficitur, & formatur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod charitas dicitur esse forma fidei, in quantum informat actum ipsius. Nihil autem prohibet unum actum a diuersis habitibus informari, & secundum hoc ad diuersas species reduci ordine quodam, ut supra dictum est, cum de actibus humanis in communi ageretur.

AD SECUNDVM Dicendum, quod obiectio illa procedit de forma intrinseca. Sic autem charitas non est forma fidei, sed prout informat actum eius, ut supra dictum est.

AD TERTIVM Dicendum, quod etiam ipsa obedientia, & similiter spes, & quaecumque alia uirtus potest præcedere actum fidei rationabiliter formatum a charitate, sicut infra patebit: & ideo ipsa charitas ponitur forma fidei.

ARTICVLVS IIII.

Utrum fides informis possit fieri formata, uel econuerso.

AD QUARTVM sic proceditur. Videtur quod fides informis significat

1. 2. q. 1. ar. 9. & q. 18. ar. 6.

Ar. 1. huius q. 2. ar. 1.

D. 307.

1. 2. q. 2. ar. 6. & q. 9. & q. 56. ar. 1.

In cor. ar.

Super quest. quarta articulum quartum.

q. di. 2. q. 7. ar. 4. & 4. di. 17. q. 3. ar. 1. habes. Fides enim formata significat fidem a charitate actam: fides uero informis significat